

Haberler > Yazarlar > Cansu Çamlıbel > Dini özgürlükler mi dediniz!

Cansu Çamlıbel

Dini özgürlükler mi dediniz!

1 Haziran 2018

Amerikan tarihinin ahlaki değerleri en çok tartışılan başkanlarından biri olan Donald Trump'ın yakın çevresi sofu Hıristiyanlarla dolu. Sağdan say Başkan Yardımcısı Mike Pence, soldan say Dışişleri Bakanı Mike Pompeo.

Başkan Yardımcısı Pence geçen sene Cumhuriyetçilerin yıllık kurultayında kendini şöyle tanımlamıştı; 'Sırasıyla...Hıristiyan, muhafazakar ve Cumhuriyetçiyim'. Pence aslında Trump'ın temsil ettiği pek çok şeyin anti-tezi. Katolik olarak yetiştirilen Pence üniversite yıllarında Protestanlığın en tutucu kolu olan evanjelizme dönerek anacığını kahretmiş. Hayata tamamen evanjelizm merceğinden bakan Pence, siyaseti de doğal olarak buradan tanımlıyor. Zira evanjelizm laiklik prensibinin yakınından dahi geçmeyen bir inanç sistemi.

Evanjelistleri diğer Hıristiyanlardan ayıran en önemli özellik kuşkusuz Yahudiliğe olan bağları. 'Seçilmiş halk' olduğuna inandıkları Yahudilerin kutsal topraklara ulaşması sayesinde Hazreti İsa'nın dünyaya geri dönüşüyle bağlantılı olarak. Özellikle İsa ile göre insanlığın son cevabı olarak

dünyaya geri döneceği sapıranüsiya yaşıyorlar. Böylelikle inçil e göre insanlığın son savaşı olacak 'Armageddon'u evanjelistler kazanacak!

Amerikan diplomasisin yeni bir numarası Mike Pompeo da bir evanjelist ama mezhebi farklı. Pompeo'nun mensup olduğu Kansas'taki Presbiteryen kilise Amerika genelinde 150 bin kadar mensubu olan küçük bir mezhebe bağlı; 'Presbiteryen Evenjelistler'e. Pompeo'nun mezhebinin ana akım evanjelistlerden ayrılmasının temel nedeni eşcinsellerin din adamı olarak atanmasına ve aynı cinsiyetten kişilerin kendi kiliselerinde evlenmesine izin vermesi. Buna rağmen Pompeo, ABD Senatosu'ndaki onay oturumunda eşcinsel evliliklere karşı olduğunu kayıt altına geçirmişti. Pompeo, CIA direktörlüğü sırasında Langley'deki papaz sayısını arttırarak teşkilat içinde dini hizmetleri kuvvetlendirdi.

Başkan Trump'ın ABD'nin İsrail'deki büyükelçiliğini Kudüs'e taşıma kararının arkasındaki gücün evanjelistler olduğunu dünya alem biliyor. Türkiye'yi en az Kudüs kararı kadar ilgilendiren bir diğer krizli konunun müsebbibi de yine onlar. Evenjelistlerin son dönemde Türkiye gündemi tamamen İzmir'de FETÖ davasından tutuklu Amerikalı evanjelist Pastör (rahip) Andrew Brunson dosyasına endeksli.

Şimdi bu genel resim içinde üç gün öncesine, ABD'nin 2017 dini özgürlükler raporunun açıklandığı 29 Mayıs tarihli basın toplantısına dönelim. Dışişleri Bakanı Pompeo, ABD'nin 20 yıldır dünyadaki 200 ülkede dini özgürlüklerin durumunu incelediği raporun sonuncusuna güçlü biçimde sahip çıkmakla kalmadı. Ülkesinin ilk kez kendi ev sahipliğinde bakanlar düzeyinde bir 'dini özgürlükler zirvesi' düzenleyeceğini açıkladı. Washington'da 25-26 Temmuz tarihlerinde yapılacak zirveye kimlerin davet edileceğini henüz bilmiyoruz. Ancak bu toplantının direksiyonunda evanjelist kafanın olduğunu biliyoruz.

Pompeo, 2017 dini özgürlükler raporunu açıklarken 'evrensel bir insan hakkı' olarak tanımladığı dini özgürlüklerin kendi yönetimlerinin önceliği olduğunu açıkça dile getirmekte bir beis görmedi. Oysa Pompeo'nun atıfta bulunduğu 'evrensel insan hakları' Trump yönetiminin sınıfta kaldığı, yönetimdeki Pompeo gibi evanjelistlerin de iki yüzlülüğe boğulduğu başlıca alan.

Utanmadan sıkılmadan kendi ülkesindeki göçmenlere 'hayvan' diyen, altı ülkenin vatandaşlarına sadece Müslüman oldukları için vize yasağı uygulayan Başkan Trump'ın yanında da insan haklarından, dini özgürlüklerden dem vuruyorlar mı insan merak ediyor!

Dini özgürlükler raporu açıklanırken Pompeo'dan sonra söz alan ABD'nin Dini Özgürlüklerden Sorumlu Büyükelçisi Sam Brownback de evanjelizmin tozunu yutmuş bir isim. 48 yaşında evanjelizmden Katolikliğe dönen Brownback, Pompeo gibi Kansalı. Pastör Brunson'un 16 Nisan'da İzmir'deki ilk duruşmasını Türkiye'ye giderek bizzat takip eden Brownback, raporla ilgili bilgi verirken dünyada dini özgürlüklerin kısıtlanması açısından en kaygı verici vakaların yaşandığı ülkeleri sıralarken Myanmar, Eritre, Pakistan gibi ülkelerin arasına Türkiye'yi de sıkıştırıverdi.

Amerikalı meslektaşlarım üstelemese Brownback, Müslüman olmayanların vatandaş dahi sayılmadığı İslami teokraziyle yönetilen Suudi Arabistan'dan ise hiç bahsetmeyecekti.

Ovsa sunumunu vaptiği rapor. Suudi Arabistan'da Siilere yönelen caddarlık bovtundaki avımcılığa

detay detay sıralamıştı. Ancak Brownback kendisini önce Kansas valisi sonra da büyükelçi yapan yakın dostu Trump'ı açıkta bırakamazdı, bırakmadı da. İnanması güç ancak Trump'ın kendisine Ortadoğu'da bir numaralı ortak olarak tayin ettiği Suudların dini özgürlükler konusunda umut vaat ettiğini söyleyebildi.

Brownback'ın Türkiye'nin ismini 'kaygı verici gelişmelerin yaşandığı ülkeler' arasında zikretmesinin sebebi de üzerine konuştuğu raporda Aleviliğe hükümet tarafından 'İslam'ın kurallarına aykırı bir mezhep' muamelesi yapıldığının anlatılıyor olması değildi. Ya da hükümetin geçen sene çıkardığı müftülere resmi nikah kıyama yetkisi veren yasanın çocuk evliliklerin iyice önünü açacağına yönelik kaygılar hiç değildi. Oysa raporun 22 sayfalık Türkiye raporunu kaleme alan diplomatlar, neden ülkemizde Sünniler dışındaki hiç kimsenin dini özgürlüklerini tam anlamıyla yaşayamadığını madde madde sıralamıştı.

ABD gibi kendi sicili temiz olmayan bir ülkenin dünyadaki diğer ülkelere dini ya da başka özgürlüklerle ilgili ders vermesinin temelden ne kadar sorunlu olduğu malum. Trump dönemiyle birlikte 'dini özgürlükler raporu' gibi diplomatik egzersizlerin manasını iyice yitirdiği de ortada. Ancak yönetimdeki evanjelistler kendi gündemlerini dikte ederek aslında o rapordaki objektif bazı tespitlerin kıymetinden çalıyor.

Nihayetinde Pastör Brunson'un tutukluğu dini özgürlükler değil 'hukukun üstünlüğü/yargı bağımsızlığı' alanına düşen bir konu. Soru şu; Brunson bir din adamı olmasa da Trump yönetiminin evanjelistleri serbest bırakılmasını Türkiye ilişkilerin düzelmesi için önkoşul haline getir miydi? Hiç sanmıyorum. Tıpkı Brunson gibi 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında olağanüstü hal rejiminde tutuklanan bir düzine kadar diğer Amerikalıdan bahseden kimsenin kalmadığını hatırlatırım.

HER YERDE HÜRRİYET

DİĞER KANALLAR

[Facebook](#)

[Twitter](#)

[RSS](#)

[Kişisel Verilerin Korunması](#)

[Hürriyet Kurumsal](#)

[Bize Ulaşın](#)

Hürriyet
com.tr